

УДК 37.046.3.016

Лавринець А. П.

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Стаття присвячена розгляду сутності розвитку творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва у професійній педагогічній діяльності, опису поглядів філософів, науковців на поняття потенціалу, творчого потенціалу. Проаналізовано погляди дослідників на структуру творчого потенціалу. Представлено структуру творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва, що складається з індивідуально-творчого, емоційно-почуттєвого, діяльнісно-творчого та професійно-творчого компонентів. Зважаючи на специфіку музичного мистецтва, визначено, що творчий потенціал вчителя музичного мистецтва стає найвищим вираженням музикальності вчителя і головною ознакою його професіоналізму.

Ключові слова: творчий потенціал, вчитель музичного мистецтва, структура творчого потенціалу, компоненти творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва, професійна педагогічна діяльність.

У період розвитку і реформування освіти увага багатьох дослідників прикута до проблеми педагогічної творчості. Науковці зазначають, що творчість є сутнісною ознакою людини, котра має глибинне, повноцінне, наповнене сенсом існування. Сучасні умови розвитку педагогічної освіти зумовлюють необхідність наповнення змістовної діяльності сучасного вчителя проявами ініціативи, збільшення кількості проявів творчого пошуку, через бажання змінювати себе і навколишній світ. Творчість стає неодмінною умовою педагогічного процесу та професійною необхідністю сучасного вчителя, особливо, коли професійна педагогічна діяльність пов'язана з мистецтвом.

У процесі розробки методичних рекомендацій щодо розвитку творчості, творчого потенціалу вчителя актуальними залишаються питання сутності та структури розвитку творчого потенціалу сучасного вчителя музичного мистецтва, які потребують більш детального вивчення. Дослідження проблеми розвитку творчого потенціалу вчителів музичного мистецтва дозволило визначити, що він має свою сутність, усталену структуру, яка характеризується своїми особливостями. З метою дослідження питання сутності та структури розвитку творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва було проаналізовано літературно-наукові джерела, а також виокремлено погляди сучасних дослідників на обрану проблему.

Наукові дослідження, присвячені проблемам творчості, розвитку творчої особистості, педагогічної творчості та розвитку творчого потенціалу, розглядаються з позиції філософії, психології, педагогіки. Філософські аспекти творчості розглянуто в працях М. Бахтіна, В. Біблера, В. Вернадського, Б. Кедрова, О. Лосева, М. Ярошевського. Психологічні та педагогічні аспекти творчості розкрито в працях В. Андреева, О. Брушлінського, Л. Виготського, В. Загвазінського, І. Зязюна, В. Кан-Калика, В. Краєвського, Н. Кузьміної, О. Матюшкіна, К. Платонова, Я. Пономарьова, С. Сисоевої. Питання творчого професійного розвитку педагога в системі післядипломної освіти розкриті в працях Н. Бібік, І. Жерносека, Л. Набоки, В. Олійника, Н. Протасової, В. Пуцова та ін. [16, с. 101].

Здатність до творчої діяльності в сфері мистецтва розглядали М. Антків, Л. Баренбойм, Л. Бочкарьов, Л. Коваль, О. Олексюк, Т. Родіна, Г. Яковчук та ін. Сутність творчого потенціалу вчителя досліджували О. Виговська, В. Горовенко, Е. Гуцало, В. Лісовська, М. Поташник, О. Приходько та ін. Одночас питання сутності та структури розвитку творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва в післядипломній педагогічній освіті недостатньо систематизоване.

Мета статті – розглянути сутність розвитку творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва в професійній педагогічній діяльності, проаналізувати структуру творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва та здійснити опис усіх компонентів творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва, які отримують розвиток у системі післядипломної педагогічної освіти.

Проблема потенціалу, потенційних сил людини стала предметом дослідження багатьох філософів. Видатний філософ Стародавньої Греції Аристотель у своїх працях розглядав «потенційне» й «актуальне». Він стверджував, що завдяки дії енергії здійснюється процес актуалізації потенціалу. Аристотель визначав потенціал як загальну здатність людини до будь-якої діяльності, реалізація якої відбувається за допомогою спеціальних знань окремими суб'єктами [1, с. 448]. Відомий філософ Платон момент переходу потенційного в актуальне пов'язував із творчістю, творчість розглядав як процес переходу із небуття в буття. Платон процес створення будь-яких творів мистецтва і ремесла назвав творчістю, а тих хто створює – їх творцями [1, с. 135]. Сутність потенційної спроможності людини стала предметом роздумів німецького філософа Г. Лейбніца, який зазначав, що сила відповідає латинському слову «potential» – можливість. Він розглядав поняття «потенційна можливість», «потенційна активність». Представниками німецької класичної філософії І. Кантом, Й. Фіхте, Ф. Шелінгом, Г. Гегелем було зроблено значний внесок у вивчення проблеми актуалізації потенційної спроможності людини.

Саме поняття «потенціал» походить від латинської «*potentia*» – сила, можливість, здатність, що існує у прихованому вигляді та може проявитися завдяки певним умовам. Також потенціал розглядається як сукупність джерел, засобів, можливостей, які можуть бути використані у зв'язку з досягненням певної мети [1, с. 194]. Потенціал – джерела, можливості, засоби, запаси, що можуть бути приведені до дії, використані для розв'язання окремих завдань, досягнення певних цілей, можливостей окремої людини або суспільства в цілому в певній галузі [16, с. 1058].

У психології поняття потенціал пов'язується із можливістю, яка існує в прихованій формі, що перебуває в неактивному стані і здатна до пробудження чи розвитку [17, с. 92].

Водночас існує поняття «творчий потенціал», що привертає увагу науковців. До проблеми творчого потенціалу зверталися багато дослідників. В. В. Воєводін під творчим потенціалом розуміє постійний і творчий процес осягнення сутності і сенсу буття на різних етапах особистісного розвитку, детермінує особисту роль і відповідальність у діяльнісному вираженні та самостворенні особистості, що будується відповідно до вимог часу, суспільства. На думку І. Кучерявого, творчий потенціал – це зміст і характер діяльності, що відзначаються новизною, а В. О. Моляко розуміє творчий потенціал як творчу обдарованість, готовність до творчої діяльності, систему, що так само, як і підсвідомість, прихована від будь-якого зовнішнього спостереження, а сам носій творчого потенціалу мало або й зовсім нічого не знає про свої творчі можливості. О. Отич вважає, що творчий потенціал – це інтегрована якість, яка характеризує міру її можливостей щодо здійснення діяльності творчого характеру й визначає міру її можливостей у творчому самоздійсненні та самореалізації [7, с. 101].

Творчий потенціал учителя є складним природним явищем. Аналіз наукових джерел свідчить про активність пошуків учених-педагогів у напрямку формування професійного потенціалу майбутнього вчителя.

І. Підласий і С. Трипольська розглядають поняття «творчий потенціал учителя» як сукупність об'єднаних у систему природних і набутих якостей, що визначають професійну спроможність учителя виконувати свої професійні обов'язки на заданому рівні, а також як спроектовану на мету здатність її реалізувати [15, с. 3]. Творчий потенціал у сфері мистецтва розглядав В. В. Воєводін, який визначив його як універсальну якість, що відображає міру можливостей актуалізації сутнісних сил особи в цілеспрямованій художній діяльності [3, с. 9].

О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська професійний потенціал педагога розглядають як динамічну систему розвитку і саморозвитку спеціалістів, яка ґрунтується на теоретичній моделі індивідуальності вчителя та стає основою його особистісно-професійного саморозвитку. У структурі теоретичної моделі ці автори виділяють три взаємопов'язані підструктури: індивіду – природні, біологічні властивості: темперамент, особливості пізнавальних процесів, здібності, емоційно-вольову сферу, здоров'я тощо; особистісну – систему особистісно і професійно значущих стосунків і властивостей людини; суб'єкту – рівень детермінації і спосіб самореалізації у професійному середовищі [14, с. 57].

На думку В. Риндак, структура творчого потенціалу складається із сукупності складових частин: потенційної, представлені індивідуальними психічними процесами і здібностями особистості; мотиваційної, що включає переконання, готовність як внутрішньо-особистісну структуру, механізми актуалізації здібностей і соціально-психологічну установку на розгортання внутрішніх сил індивіда – його потреб, ціннісних орієнтацій, мотивів; когнітивної, представлені здобутими внаслідок навчання уміннями та навичками здійснювати творчу діяльність, а також знаннями, уміннями, ставленнями до способів діяльності та самовираження [11, с. 23].

Структуру професійного потенціалу педагога дослідники представили через поняття «ідеальний педагог», який здатний забезпечити реалізацію намічених цілей у наявних умовах. Потенціограма ідеального педагога поєднує в собі характерні властивості та якості фахівця, працівника і людини.

М. Кухта структуру професійного потенціалу педагога розглядає як інтеграційне поняття, яке має системний характер педагогічної майстерності і складається з чотирьох компонентів: професійної підготовки, творчості педагога, професійного рівня, педагогічної культури [8, с. 123].

Загальна структура творчого потенціалу, за В. О. Моляко, Д. Богоявленською, Е. де Боно, О. Матюшкіним, складається з таких компонентів, представлених у табл. 1 [10, с. 139].

Досліджуючи проблему творчості, Н. В. Кузьміна виділяє низку елементів творчого потенціалу спеціаліста, до яких належать: індивідуальні якості (стать, вік, структура сім'ї, стан здоров'я); рівень продуктивності діяльності в розв'язанні творчих задач; інтегративні схеми інформаційного самозабезпечення, рольової взаємодії, аналізу зворотного зв'язку під час розв'язання творчих задач; психологічні передумови продуктивного розв'язання творчих задач (система ставлень, установки, цінності, спрямованість, мотивація); здібності, структура компетентності; когнітивні, емоційні та вольові якості суб'єкта під час розв'язання творчих задач; структури вмінь (гностичні, проєктувальні, конструктивні, комунікативні, організаційні); вплив контексту (тобто професійного, сімейного оточення); соціальний вплив – оцінка, заохочення, підтримка, соціальна роль; психологічна готовність до перебудови діяльності у пошуках нових способів розв'язання творчих задач; способи врахування системи обмежень і вимог до розв'язання творчих задач, зумовлених професією та виробництвом; способи врахування системи вимог та обмежень до розв'язання задач, що зумовлюються моральними принципами [6, с. 46].

На наявність творчості у педагогічному процесі як сфери особистісної самореалізації вчителя наголошували багато дослідників. В. А. Кан-Калик, М. Д. Никандров зазначають, що творчість неможлива без усвідомлення вчителем власної творчої індивідуальності. Пізнати себе, свою індивідуальність у педагогічній діяльності – значить зробити засвоєння теорії та досвіду інших власним внутрішнім надбанням [4, с. 34].

З урахуванням специфіки музичного мистецтва та поглядів дослідників на проблему творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва, музично-творчий потенціал стає найвищим вираженням музикальності фахівця і виступає головною ознакою його професіоналізму. Так, на думку С. І. Науменко, до структури музикальності входять: загально психологічні властивості людини – творча уява, чуття цілого (цілісність сприйняття та переживання образу, логіка розгортання музичного образу, форми як динамічного явища), емоційність [12, с. 12]. Сама музикальність розглядається психологами як потенціал, а її вищим показником виступає імпровізація [5, с. 12]. Здатність до імпровізації, музичного створення виступає ще однією особливістю творчого потенціалу вчителя-музиканта. Створення власної мелодії, виявлення своїх почуттів та емоцій засобами музики свідчить про високий рівень музичного обдарування людини.

Відомо, що у своїй педагогічній діяльності вчитель-музикант організовує різні види музично-творчої діяльності, до яких відносимо інструментально-виконавську, вокально-хорову, музикознавчу, імпровізаційну. Музично-творчий потенціал вчителя можна представити як якісну ознаку професіоналізму вчителя-музиканта, що забезпечує актуалізацію професійно-важливих умінь і навичок, а саме: підбір власного супроводу до пісні, створення багатоголосної хорової чи ансамблевої партитури, написання куплетної дитячої пісні, спроможність імпровізувати тощо [13, с. 35–37].

Розвиток творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва відбувається в процесі різних видів діяльності: активного сприймання музичних творів, організації вокально-хорової роботи, рухових пластичних імпровізацій, музикування тощо. Як відомо, важливого значення в процесі спілкування з музикою набувають розумові процеси: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, конкретизація, узагальнення, обмеження. На важливості імпровізації в структурі музикальності наголошує С. М. Мальцев, який розглядає природу імпровізаційних навичок [9, с. 22].

Залучення вчителів музичного мистецтва до імпровізаційних видів творчої діяльності допомагає розкрити їх музикальність, розвиває пізнавальні можливості на рівень усвідомленості. Вчитель музичного мистецтва, включаючись у процес музичної творчості, засвоює систему засобів музичної виразності на теоретичному, активно-дієвому та практичному рівнях. Музична творчість допомагає розвивати цілісні інтегративні якості вчителя та забезпечує здатність застосування творчих знань, умінь, навичок у різних видах музичної діяльності.

Внаслідок узагальнення філософських, психолого-педагогічних наукових досліджень визначаємо творчий потенціал вчителя музичного мистецтва, який складається з індивідуально-творчого, інтелектуально-творчого, емоційно-почуттєвого, діяльнісно-творчого та професійно-творчого компонентів (рис. 1).

Таблиця 1

Структура творчого потенціалу особистості

Ознака	Характеристика
здатки, нахили	здатки, нахили виявляються в підвищеній чутливості, певній вибірковості, наданні переваг чомусь перед чимось, загальній динамічності психічних процесів
інтереси	інтереси, їх спрямованість, частота і систематичність проявів, домінування пізнавальних інтересів
допитливість	допитливість, потяг до створення нового, до пошуку та розв'язання проблем
засвоєння інформації	швидкість у засвоєнні інформації, створення асоціативних масивів
нахили	нахили до постійних порівнянь, зіставлень, вироблення еталонів для наступних порівнянь, відбору
емоції	емоційне забарвлення окремих процесів, емоційне ставлення, вплив почуттів на суб'єктивне оцінювання, вибір, надання переваг
інтелект	прояви загального інтелекту – розуміння, швидкість оцінювань і вибору шляхів розв'язку, адекватність дій
наполегливість	наполегливість, систематичність у роботі, цілеспрямованість, рішучість, працелюбність, сміливе прийняття рішень
творча спрямованість	творча спрямованість на пошуки аналогій, комбінування, зміни варіантів, економність у рішеннях, використанні часу, засобів та ін.
інтуїтивізм	інтуїтивізм – здатність до прояву неусвідомлюваних швидких (іноді миттєвих) оцінок, прогнозів, рішень
швидкість у практичному засвоєнні	порівняно швидке та якісне оволодіння вміннями, навичками, прийомами, технікою праці, майстерністю виконання відповідних дій
здібність до розв'язання проблем	здібності до реалізації власних стратегій і тактик під час розв'язання різних проблем, завдань, пошуку виходу зі складних, нестандартних, екстремальних ситуацій

Рис. 1. Структура творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва

У структурі індивідуально-творчого компоненту є творче мислення, творча уява та творча фантазія. До інтелектуально-творчого компоненту відносимо: музичні здібності (ладо-висотний слух, гармонічний слух, темброво-динамічний слух, відчуття ритму); музичне мислення: інтонаційно-образне, функціонально-логічне (композиційна структура форми, засоби музичної виразності, їх значення у розвитку драматургії задуму автора); образно-асоціативне (частково-системні, внутрішньо-системні, міжсистемні асоціації); музичну пам'ять (логічну, образно-емоційну, рухову, зорову).

До емоційно-почуттєвого компоненту відносимо гностичні (інтелектуальні), практичні, естетичні емоції.

Діяльнісно-творчий компонент складає: мотиваційно-діяльнісний (мотиви, потреби, цілі); пізнавально-діяльнісний (знання, уміння та навички); творчо-діяльнісний (творчо-виконавський, творчо-сценічний, творчо-театральний) [7, с. 131].

Професійно-творчий компонент складають: педагогічна творча активність, відтворююча репродуктивна активність, інтерпретуюча активність, педагогічно-творчий досвід.

Показником творчого розвитку є креативність, яка забезпечує актуалізацію творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва. У структурі творчого потенціалу креативність характеризується проявом творчої активності та розглядається як здатність особистості відмовлятися від шаблонних стереотипів у процесі діяльності.

Висновки. Таким чином, загальну структуру творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва представляємо як ієрархічно складну динамічну систему феномена педагогічної творчості, яка складається з індивідуально-творчого, інтелектуально-творчого, емоційно-почуттєвого, діяльнісно-творчого та професійно-творчого компонентів, які забезпечують розвиток творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва.

Подальших наукових розробок потребують проблеми розвитку творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва, питання технологій навчання вчителів музичного мистецтва у структурі післядипломної педагогічної освіти.

Використана література:

1. Аристотель. О душе / Аристотель // Соч. в 4 т. – Москва, 1976. – Т. 1. – 370 с.
2. Большой толковый психологический словарь : в 2 т. – Москва, 2001. – Т. 2. – 560 с.
3. Воєводін В. В. Педагогічні умови становлення творчого потенціалу майбутніх музикантів-виконавців в оркестровому класі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія і методика навчання (з галузей знань)» / В. В. Воєводін. – Київ, 2007. – 19 с.
4. Кан-Калик В. А. Педагогическое творчество / В. А. Кан-Калик, Н. Д. Никандров. – Москва, 1990. – 144 с.
5. Ковалев А. Г. Собр. соч. в 2 т. / А. Г. Ковалев, В. Н. Мясичев. – Ленинград, 1960. – Т. 2. – 304 с.
6. Кузьмина Н. В. Формирование педагогических / Н. В. Кузьмина. – Ленинград, 1981. – 89 с.
7. Куценко С. В. Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії засобами народно-сценічного танцю : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / С. В. Куценко. – Умань, 2015. – 220 с.
8. Кухта М. Основи педагогічної майстерності у системі підготовки майбутнього вчителя / М. Кухта // Психолого-педагогічні проблеми підготовки вчительських кадрів в умовах трансформації суспільства / Матеріали міжнар. наук.-теорет. конференції до 80-ї річниці НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2000. – Випуск 2. – С. 122–125.

9. Мальцев С. М. О психологии музыкальной импровизации / С. М. Мальцев. – Москва, 1991. – 86 с.
10. Моляко В. О. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / В. О. Моляко, О. Л. Музика. – Житомир, 2006. – 320 с.
11. Никифорова О. М. Исследования по психологии художественного творчества / О. М. Никифорова. – Москва, 1972. – 154 с.
12. Науменко С. І. Психологія музичності та її формування у молодших школярів : [навч. посіб.] / С. І. Науменко. – Київ, 1993. – 160 с.
13. Олійник С. В. Формування музично-творчого потенціалу майбутнього вчителя початкових класів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія і методика навчання (з галузей знань)» / С. В. Олійник. – Київ, 2005. – 220 с.
14. Освітні технології : [навч.-метод. посіб.] / О. М. Пехота, А. З. Кікстенко, О. М. Любарська [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Пехоти. – Київ, 2001. – 256 с.
15. Підласий І. Формування професійного потенціалу як мета підготовки вчителя / І. Підласий, С. Трипольська // Рідна школа. – 1998. – № 1. – С. 3–8.
16. Советский энциклопедический словарь. – Москва, 1984. – 1600 с.
17. Устинова Н. В. Розвиток творчого потенціалу вчителя у системі післядипломної педагогічної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. В. Устинова. – Київ, 2005. – 265 с.

References:

1. Arystotel. O dushe / Arystotel // Soch. v 4 t. – Moskva, 1976. – Т. 1. – 370 s.
2. Bolshoy tolkovyy psikhologicheskyy slovar : v 2 t. – Moskva, 2001. – Т. 2. – 560 s.
3. Voyevodin V. V. Pedagogicheskiye umovy stanovleniya tvorchoho potentsialu maybutnikh muzykantiv-vkonavstv v orkestrrovomu klasi : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 «Teoriya i metodyka navchannya (z haluzey znan)» / V. V. Voyevodin. – Kyiv, 2007. – 19 s.
4. Kan-Kalyk V. A. Pedagogicheskoe tvorchestvo / V. A. Kan-Kalyk, N. D. Nykandrov. – Moskva, 1990. – 144 s.
5. Kovalev A. H. Sobr. soch. v 2 t. / A. H. Kovalev, V. N. Myasyshech. – Lenynhrad, 1960. – Т. 2. – 304 s.
6. Kuzmyna N. V. Formyrovanye pedagogicheskyykh / N. V. Kuzmyna. – Lenynhrad, 1981. – 89 s.
7. Kutsenko S. V. Formuvannya tvorchoho potentsialu maybutnoho vchytelya khoreohrafiyi zasobamy narodno-stsenichnoho tantsyu : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.07 «Teoriya i metodyka vykhovannya» / S. V. Kutsenko. – Uman, 2015. – 220 s.
8. Kukhta M. Osnovy pedagogichnoyi maysternosti u systemi pidhotovky maybutnoho vchytelya / M. Kukhta // Psikhologoh-pedahohichni problemy pidhotovky vchytelskykh kadriv v umovakh transformatsiyi suspilstva / Materialy mizhnar. nauk.-teoret. konferentsiyi do 80-yi richnytsi NPU im. M. P. Drahomanova. – Kyiv, 2000. – Vyp. 2. – S. 122–125.
9. Maltsev S. M. O psikhologiyi muzykalnoy ymprovizatsiyi / S. M. Maltsev. – Moskva, 1991. – 86 s.
10. Molyako V. O. Zdibnosti, tvorchist, obdarovanist: teoriya, metodyka, rezultaty doslidzhen / V. O. Molyako, O. L. Muzyka. – Zhytomyr, 2006. – 320 s.
11. Nykyforova O. M. Yssledovannya po psikhologiyi khudozhestvennoho tvorchestva / O. M. Nykyforova. – Moskva, 1972. – 154 s.
12. Naumenko S. I. Psikhologiya muzychnosti ta yiyi formuvannya u molodshykh shkolyariv : [navch. posib.] / S. I. Naumenko. – Kyiv, 1993. – 160 s.
13. Oliynyk S. V. Formuvannya muzychno-tvorchoho potentsialu maybutnoho vchytelya pochatkovykh klasiv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 «Teoriya i metodyka navchannya (z haluzey znan)» / S. V. Oliynyk. – Kyiv, 2005. – 220 s.
14. Osvitni tekhnolohiyi : [navch.-metod. posib.] / [O. M. Pyekhota, A. Z. Kikstenko, O. M. Lyubarska ta in.] ; za zah. red. O. M. Pyekhoty. – Kyiv, 2001. – 256 s.
15. Pidlasyi I. Formuvannya profesiynoho potentsialu yak meta pidhotovky vchytelya / I. Pidlasyi, S. Trypolska // Ridna shkola. – 1998. – № 1. – С. 3–8.
16. Sovetskyy entsyklopedycheskyy slovar. – Moskva, 1984. – 1600 s.
17. Ustynova N. V. Rozvytok tvorchoho potentsialu vchytelya u systemi pislyadyplomnoyi pedagogichnoyi osvity : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriya i metodyka profesiynoyi osvity» / N. V. Ustynova. – Kyiv, 2005. – 265 s.

Лавринец А. П. Сущность и структура развития творческого потенциала учителя музыкального искусства

Статья посвящена рассмотрению сущности развития творческого потенциала учителя музыкального искусства в профессиональной педагогической деятельности, описанию взглядов философов, ученых на понятие потенциала, творческого потенциала. Проанализированы взгляды исследователей на структуру творческого потенциала. Представлена структура творческого потенциала учителя музыкального искусства, которая состоит из индивидуально-творческого, эмоционально-чувственного, деятельно-творческого и профессионально-творческого компонентов. Учитывая специфику музыкального искусства, определено, что творческий потенциал учителя музыкального искусства становится высшим выражением музыкальности учителя и главным признаком его профессионализма.

Ключевые слова: творческий потенциал, учитель музыкального искусства, структура творческого потенциала, компоненты творческого потенциала учителя музыкального искусства, профессиональная педагогическая деятельность.

Lavrinetz A. P. The essence and structure of the process of developing creativity of a music teacher

The article is devoted to the consideration of the essence of the development creativity of a music teacher in professional pedagogical activity; the description of the views of philosophers, scientists on the concept of potential, creative potential; the views of researchers on the structure of creativity which consists of a set of components. The structure of creativity of a music teacher consists of individual creative, emotional and sensual, activity creative and professional creative components. Regarding the specificity of musical arts, it is determined that the creative potential of a teacher of musical arts becomes the highest expression of the teacher's musicality and the main sign of his professionalism.

Key words: creative potential, music teacher, structure of creativity, components of creativity of a music teacher, professional pedagogical activity.